

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА ВИХОВНОЇ РОБОТИ ХНТУСГ

Жила В.І., кандидат технічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи

Моїсєєва Н.І., кандидат філософських наук, доцент,
голова комітету у справах сім'ї, молоді і спорту

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Виховна робота університету здійснюється відповідно до Концепції національного виховання студентської молоді, що ухвалена Рішенням Колегії Міністерства освіти і науки від 25 червня 2009 р., протокол № 7/2-4.

Змістовна сторона виховної роботи містить в собі такі основні моменти: забезпечує можливість доступу студентської молоді до вичерпної інформації з питань досягнень світової та вітчизняної культури; вільного самовизначення студентської молоді в світоглядних позиціях, духовних інтересах і цінностях після подання широкої та об'єктивної інформації про світоглядні позиції, духовні інтереси та цінності як вітчизняного, так і світового рівня; оволодіння молодими людьми конституційних основ законодавчих актів держави; вироблення необхідності визначення кожною молодою людиною своєї громадянської позиції, любові до Батьківщини, пріоритетності людини, її середовища проживання та всього живого на Землі, пріоритетності культури та духовності.

Система виховної роботи першочергово базується на виробленій українським народом впродовж багатьох віків системі поглядів, переконань, ідей, ідеалів, традицій,

звичаїв. Своєю сутністю вона покликана суттєво вплинути на формування світоглядної позиції молодої людини, на ціннісні орієнтації особистості на основі усталених, перевірених народним досвідом традицій виховання і прогресивних світових педагогічних надбань.

У 1994 році рішенням Вченої ради університету було створено Раду з виховної роботи, яка згодом реорганізована у комітет у справах сім'ї, молоді та спорту. Аналогічні структури було створено на факультетах. Водночас було створено й студентські комітети різних рівнів.

Управління виховним процесом в університеті здійснюють: Вчена рада, ректорат та комітет у справах сім'ї, молоді та спорту, якому підпорядковуються аналогічні структури, створені в інститутах, відділом з навчально-виховної роботи координується виховна робота, надається методична допомога. Ефективність керівництва виховним процесом забезпечується тим, що до нього активно залучаються студентський комітет, рада студентського містечка, профспілковий комітет, частина роботи яких спрямована на вирішення соціальних та побутових питань студентської молоді. Особливу роль у виховному процесі відіграють гуманітарні кафедри, бібліотека з читальними залами, музей історії університету, студентський інститут новаторської діяльності, інститут кураторів-наставників, у виховному процесі беруть участь рада ветеранів університету, газета «Сільський інженер».

Місце кафедр у виховному процесі університету – формування виховного впливу викладачів на студентство під час проведення занять, організація роботи на кафедрах різноманітних гуртків та клубів за інтересами, проведення різнопланової науково-дослідної роботи разом зі студентами, забезпечення роботи в кожній академічній групі кураторів (наставників) груп.

Виховання інтелектуальної еліти суспільства потрібно здійснювати на основі цілеспрямованого формування національно-громадянських засад, професійних знань, умінь та навичок студентів як майбутніх фахівців аграрного сектору України. Ідеологічне спрямування виховної роботи здійснюють гуманітарні кафедри, бібліотека, музей ХНТУСГ, рада ветеранів.. Перед гуманітарними кафедрами стоїть важливе завдання з виховання майбутніх спеціалістів АПК як людей з високою політичною культурою, патріотів своєї Батьківщини. Гуманітарні кафедри разом з бібліотекою активно працюють в даному напрямку – це: пропаганда сучасних політичних, економічних та соціальних реформ в Україні; виховання у студентства поваги до прав і свобод людини і громадянина України, Конституції України, державної символіки, опанування культурного надбання українського народу; виховання чіткої громадянської позиції, прищеплення молодим людям віри у верховенство Закону; виховання патріотизму, національної свідомості, поваги до історичного минулого українського народу; впровадження у суспільну свідомість молоді загальнолюдських моральних цінностей; широкого знайомства та залучення до цінностей світової демократії; формування здорового способу життя, відмову від шкідливих для здоров'я звичок, виховання поваги до обраної професії, до традицій свого навчального закладу, викладачів, наставників, кураторів, виховання оптимізму та впевненості у своєму майбутньому; підтримання нормального психологічного клімату в студентському колективі і сім'ї, культивування корисних умінь, розвиток та ствердження студентського самоврядування.

Даний напрямок реалізується як через навчальний процес: лекції, семінари, так і різноманітні позааудиторні заходи: участь у науково-практичних конференціях, роботі наукового студентського товариства, засіданнях

тематичних круглих столів, клубів за інтересами, гуртках, бесідах тощо.

На професійному рівні виховну роботу серед студентської молоді в університеті здійснюють: кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування», філософії і історії України; кафедра світової та української культури; кафедра мовної підготовки; кафедра фізичного виховання та спорту та спортивний клуб; бібліотека з читальними залами; студентський

Під керівництвом викладачів кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування», філософії і історії України, за участю представників студентського самоврядування активно працюють студентські клуби «Всесвіт» «Соціоніка», «Геополітика» з філіалами у гуртожитках. Студенти готують наукові роботи, беруть участь у засіданнях круглих столів щодо обговорення актуальних проблем сьогодення. Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» разом з Інститутом інноваційного менеджменту плідно працює над реалізацією проекту «Сковорода-300». Проводяться міжнародні науково-практичні конференції, семінари, виїзні лекції, сквородинівська тематика включається до дипломних робіт випускників філософської магістратури кафедри. З метою культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.) за ініціативою кафедри відбуваються екскурсії до Національного літературно-меморіального музею Г.Сковороди та проведення студентських філософських Сковородинівських читань, що сприяє формуванню у студентства патріотичних почуттів, любові до історії рідного краю, гордості за видатних земляків та нового філософського погляду на осмислення проблем сьогодення. На базі кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування», філософії і історії України розпочато роботу постійно діючого семінару

«Гендер: від проблеми до консенсусу». Викладачами кафедри здійснюються психологічні тестування і соціологічне анкетне опитування студентів та слухачів філософської магістратури щодо виявлення їх творчого потенціалу та перспектив майбутнього працевлаштування, а також щодо недоліків навчального процесу. При кафедрі працює Психолого-педагогічна служба.

Кафедрою мовної підготовки традиційно проводяться заходи щодо відзначення Міжнародного Дня писемності і грамотності, Європейського дня іноземних мов, Всесвітнього дня перекладача, ювілеїв письменників та видатних діячів. Під керівництвом викладачів кафедри студенти щорічно беруть участь у Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика. Результатом роботи Клубу любителів іноземної мови, що працює на кафедрі, є підвищення культурного рівня студентів, розширення їх світогляду, знайомство з культурою і традиціями країн, мова яких вивчається. Закріплення спілкування англійською, німецькою і французькою мовами дає можливість студентам проходити практику і стажуватися в країнах Європи і США, більш глибоко вивчати мову, економіку, техніку і технологічні процеси в сільськогосподарському виробництві. Кафедра проводить виховну роботу зі студентами-іноземцями: екскурсії містом, до музеїв, тематичні вечори, національні свята тощо.

Кафедра культури здійснює культурологічну роботу серед студентів та їх естетичне виховання. Разом з профспілковою організацією, комітетом у справах сім'ї, молоді та спорту та студентським клубом вони є ініціаторами й організаторами діяльності колективів художньої самодіяльності, клубу веселих та кмітливих, шоу-концертів, вечорів відпочинку і т.п., проведення численних культурних заходів, зокрема, традиційних: «День знань», конкурс самодіяльності «Дебют першокурсників», «Кубок університету КВК», «Свято

випускників», є учасниками різноманітних конкурсів художньої самодіяльності, а саме – Всеукраїнського фестивалю художньої самодіяльності «Софіївські зорі» серед аграрних закладів освіти, «Студентська весна», «Галіца», Обласного конкурсу естрадних виконавців серед ВНЗ під патронатом губернатора, конкурсу до Дня студентів, конкурсу «Студент року», конкурсу «Міс Студентство» до Дня молоді тощо. Сьогодні творчі колективи університету посідають одне з провідних місць як у м. Харкові, так і серед вищих аграрних навчальних закладів України. Вокально-хореографічний колектив «Берегиня» має звання зразкового.

Культурно-виховна діяльність посідає одне з пріоритетних напрямків у роботі бібліотеки, яка координує її з кафедрами університету, з культурними центрами та освітянськими установами Харківщини. Бібліотека сприяє відродженню національних і культурних традицій, використовуючи для цього перегляди літератури, літературно-музичні вечори, лекції-огляди, вікторини, книжкові виставки, зустрічі з творчими людьми міста та багато іншого. В читальних залах постійно функціонують книжкові тематичні виставки, що відображають актуальні питання нашого часу. Плідно працює на базі бібліотеки творче об'єднання «Сузір'я». Культурно-просвітницьким центром «Світогляд» проводяться мультимедійні віртуальні уроки «Знайомтесь, Харків!», «Душа співає», присвячений творчості К. Шульженко, «Посмішка «Маestro», присвячений творчості Л. Бикова тощо.

У студентських групах читаються лекції-огляди, присвячені життю та творчості письменників, художників, видатних осіб, історичним подіям тощо. Цікаву роботу щодо виховання бережливого ставлення до культури, традицій, долучення до спадщини народу проводить літературно-музичний театр «Джерело», що працює протягом десяти років, в репертуарі якого постановки

уривків класичних творів, гуморесок, привітання до Різдвяних та новорічних свят, концерти і конкурси до Дня закоханих, Міжнародного жіночого дня, літературно-музичні вечори до знаменитих та пам'ятних дат, на молодіжну тематику: «Рідна Україно, вишневий мій краю», «Кохання двох сердець», «Філософія життя» до дня народження Сковороди, «Бібліотекар – перший провісник краси і знань», зустрічі з письменниками, поетами міста Харкова. Бібліотека вдало розвиває клубні форми роботи. При бібліотеці створені Клуб любителів книги, Клуб любителів поезії, плідно працює протягом п'яти років туристично-краєзнавчий клуб «Патріот», в активі якого – екскурсії містом та Україною. Клубом «Патріот» виконано план туристично-краєзнавчого маршруту «Міста-герої», виконуються маршрути краєзнавчого циклу «Відродження національних традицій, історія міст і сіл України».

Важливим напрямком роботи музею історії ХНТУСГ є патріотична робота, виховання у кожного студента почуття гордості за свою Батьківщину, свій рід, батьківську домівку та свій навчальний заклад. Музей університету бере участь у вихованні студентства через наступні заходи: екскурсії, оглядові бесіди в студентській аудиторії, зустрічі до знаменних дат, акції «Пам'ять», представлення тематичних експозицій. Доброю традицією є проведення на початку навчального року екскурсій та ознайомлення студентів перших курсів з історією, науковими досягненнями, творчими та спортивними здобутками в музеї університету. Плідно працює студентська пошукова група. Традиційно відбуваються студентські зустрічі з ветеранами війни і праці, видатними людьми, кращими випускниками відвідування історичних пам'ятних місць Великої Вітчизняної війни, музеїв міста. В університеті діє група «Милосердя» з числа

студентського активу для надання допомоги ветеранам війни та праці.

Особлива увага в університеті приділяється проведенню виховної роботи в студентських гуртожитках. Виховні заходи в гуртожитках проводяться бібліотекою, інститутами (за планами виховної роботи), кафедрами (за планами-графіками виховної роботи і чергування викладачів у вечірній час), студентськими радами гуртожитків. Основні з виховних заходів, що проводяться в гуртожитках: бесіди і зустрічі до святкових та знаменних дат, зустрічі з лікарями, юристами та працівниками правоохоронних органів, вечори запитань та відповідей на різну тематику (трудове, правове, естетичне, моральне, патріотичне, екологічне, фізичне виховання), трудові години по упорядкуванню території гуртожитків, бесіди щодо виконання вимог внутрішнього розпорядку, консультації з підготовки до здачі екзаменаційних сесій та задачах практик тощо. З метою формування потреби у безпечній поведінці, протидії та запобіганні негативним звичкам, профілактиці захворювань кураторам та медпрацівниками традиційно проводяться бесіди щодо здорового способу життя, профілактики небезпечних хвороб, з підготовки студентської молоді до подружнього життя.

Виховна робота в університеті – важлива складова частина навчального процесу і охоплює всі сфери підготовки спеціаліста сільськогосподарського виробництва, є важливим чинником формування у студентів свідомого патріотизму та відповідальності громадянина України, провідна ідея її – це поєднання кращих традиційних методів виховання та прогресивних сучасних підходів, що дозволяє позитивно вплинути на розвиток студентів, а також сформувати їх духовний світ на основі гуманістичних цінностей.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Белова Л.О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики. - Х.: Вид-во НУА, 2004.-264.
2. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: Наук.-метод. посіб. / І.Д. Бех. - К.: ІЗ МН, 1998. – 204 с.
3. Концепція виховної роботи ХНТУСГ ім. Петра Василенка.